

Т. Васильєва, проректор з наук. роб., д-р екон. наук, проф.,
(Вища школа бізнесу, мистецтв і технологій RISEBA, Рига, Латвія)
О.М. Филипенко, канд. екон. наук, доц. (ХДУХТ, Харків)
Л.М. Смокова, ст. викл. (ХДУХТ, Харків)

КОНЦЕПЦІЇ НАВЧАННЯ ПІДПРИЄМНИЦТВУ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД

Система підприємництва складається з багатьох елементів, один з них – освіта – набуває в сучасних умовах особливого значення, тому що траєкторія розвитку життєздатної й конкурентоспроможної економіки неминує веде до вищого етапу – економіки знань. Ядром економіки знань є людина з її знаннями, уміннями, навичками, які формують соціум, освіту та професійну діяльність протягом всього життя. Без безперервної освіти, удосконалювання отриманих і здобуття нових компетенцій неможливо самореалізуватися та домогтися успіху.

Сучасній економіці, що демонструє або стагнацію, або мляве зростання, потрібно розширення підприємництва, збільшення кількості підприємців, які упроваджують у життя інновації, створюють цінності та сприяють тим самим росту високотехнологічних сфер і створенню нових робочих місць.

Для поживлення економіки необхідно не тільки нове покоління підприємців, але й більша їх кількість. Саме тому у всьому світі розвивається навчання підприємству. Навчання підприємству стає важливою складовою сучасної освіти.

Розробки національних концепцій навчання підприємству на Заході почалися ще в 1990-х рр., а на початку 2000-х рр. у Європейському Союзі визнали, що необхідно впровадження навчання підприємству на всіх рівнях системи освіти.

У норвезькій стратегії навчання підприємству, у розробці якої брали участь міністерства торгівлі, місцевого і регіонального самоврядування та освіти, визначені такі ключові аспекти стратегії навчання підприємству:

1. Початкова освіта орієнтована на зміну відношення до навчання, розвиток навичок, творчих здатностей і введення інноваційних рішень при повному сприянні місцевої влади і спільноти власників, що спрощують навчання підприємницької діяльності.

2. Середня освіта спирається на прикладні знання й навички, які розвиваються за допомогою молодіжних підприємств і за участі нестатутних провайдерів послуг.

3. Між школами, місцевим бізнесом і промисловістю укладаються угоди про партнерство з розвитком міжнародного співробітництва на шкільному рівні.

4. Вища освіта спирається на широкий вибір освітніх програм по підприємницькій діяльності разом із цільовою розробкою програм магістратури й докторантури у сфері підприємництва й інновацій.

5. Угоди про співробітництво між установами, що займаються навчанням викладачів, і підприємствами.

У Великобританії навчання підприємництву школярів орієнтовано на використання активних методів: розробку й виконання проєктів на уроках через вивчення потреб людей, уміння знаходити оптимальний варіант рішення, організацію мініпідприємств з виробництва й продажу товарів і послуг, що готує учнів до вступу у світ бізнесу, забезпечує розвиток широкого спектру практичних навичок і особистих якостей, заохочує ініціативу і творчість, переконує учнів у можливості забезпечити самих себе роботою, допомагає в профорієнтації та набутті досвіду роботи на підприємствах.

Основними пріоритетами для професійної підприємницької освіти у Фінляндії є: навчання на робочому місці з наставником, знайомство з обстановкою на робочому місці – у контакті з викладачами професійної освіти, професійні консультації для сприяння розвитку підприємництва й бізнесу, розробка навчальних програм і умов навчання для підтримки підприємництва й бізнесу, створення умов, що сприяють створенню соціально-орієнтованих підприємств, випуск навчальних матеріалів на підтримку підприємництва.

Отже, на основі дослідження європейського досвіду можна підсумувати, що стратегія розвитку підприємництва має за мету сформулювати бачення бажаного майбутнього стану підприємницького сектору в країні, а також визначити основні напрями державної політики України для його досягнення.

Навчання підприємництву – найважливіший фактор формування соціально-економічного інституту підприємництва, підприємницького типу мислення й способу життя через управління процесом організації й мотивування навчально-пізнавальної діяльності здобувачів освіти з накопичення й осмислення отриманих знань, розвитку творчих здатностей, соціо-культурних і морально-етичних поглядів, професійних компетенцій, у тому числі оволодіння підприємницькими знаннями, уміннями й навичками для створення й управління власним.